

Ter inleiding

Van 3 tot 5 mei 2001 werd in Rolduc het Vierlandensymposium Klinische Linguïstiek gehouden met deelnemers uit Duitsland, Nederland, Engeland en België. Het symposium was georganiseerd door de Nederlandse Vereniging voor Klinische Linguïstiek in samenwerking met het Bundesverband Klinische Linguistik, de British Association of Clinical Linguistics, en de Belgische Beroepsvereniging voor Neurolinguïsten.

Gezien het belang van de onderwerpen die op het symposium aan de orde kwamen werd in overleg met de symposiumorganisatie besloten om een selectie van de voordrachten als themanummer van *Stem-, Spraak- en Taalpathologie* te publiceren. Omdat Engels de voertaal van het symposium was, is dit nummer bij wijze van uitzondering Engelstalig. Ieder artikel wordt gevolgd door een Nederlandse samenvatting.

Als discipline is de klinische linguïstiek steeds meer geïntegreerd in de gezondheidszorg, waar samenwerking plaatsvindt met de logopedie, de neuropsychologie, de revalidatie, de neurologie en de neuropsychologie. Van oudsher is de analyse van spontane taal bij volwassenen en kinderen een centrale taak van de klinisch linguïst.

In een aantal artikelen in dit nummer wordt gedemonstreerd wat de waarde kan zijn van taalanalyse bij het bepalen van de essentie van de stoornis. Zo vergelijken Beeke, Wilkinson en Maxim, die zich richten op de grammaticale vorm, de uitingen van afasiepatiënten in hun conversatie met hun responsen in gestructureerde taken. Roenfeldt analyseert de interactie, op verbaal en non-verbaal niveau, tussen afasiepatiënten en hun familieleden tijdens een natuurlijke gesprekssituatie. Rhys onderzoekt de interactie tussen een patiënt met een Alzheimer-dementie en verschillende familieleden, met name bij het omgaan met woordvindingsproblemen. O'Neill en Henry analyseren de grammaticale structuren van kinderen met het syndroom van Down en vragen zich af of die structuren op dezelfde manier verklaard kunnen worden als de grammatica van kinderen met een taalstoornis.

Taalanalyse kan een goed hulpmiddel zijn als formele tests niet bruikbaar zijn. Zo stellen Hadelich, Steinke en Schade het probleem aan de orde van patiënten met een restafasie, voor wie de gangbare testbatterijen niet sensitief genoeg zijn. Bij deze patiënten is syntactisch onderzoek een instrument om de stoornis toch objectief te kunnen vaststellen.

Het belang van de combinatie van taalkundig onderzoek met *neuro-imaging* technieken - in dit geval gaat het om gebarentaal bij doven - wordt tenslotte duidelijk gemaakt door Klann, Kastrau, Kémeny en Huber. De implicaties die zulk onderzoek heeft voor het begrip van de lateralisatieproblematiek worden helder uiteengezet.

Domahs en Delazer tenslotte beschrijven een theoretisch interessante casus waarin een dissociatie bestaat tussen het hardop lezen van getallen en het uitvoeren van berekeningen met diezelfde getallen.

De variëteit in onderwerpen reflecteert de verschillende werkomgevingen waarin klinisch-linguïsten werkzaam zijn, maar illustreert bovenal de bijdrage die de linguïstiek levert aan het begrip van spraak- en taalstoornissen.

Evy Visch-Brink
Jan de Jong